

aan: de raad
datum: 13 mei 2025
onderwerp: Voortgangsrapportage Programma Tata Steel
2024-2030
van: het college
openbaar: ja
registratienr.: D/2025/722781
aantal bijlage(n): 1

RAADSMEMO

Conform het collegebesluit d.d. 13 mei 2025 treft u hierbij de voortgangsrapportage Programma Tata Steel 2024-2030 ter kennisname aan.

Met het Programma Tata Steel 2024-2030 werken de IJmondgemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen en de provincie Noord-Holland samen aan een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzamer Tata Steel. We doen dat met ondersteuning van onze uitvoerende diensten: de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, Omgevingsdienst IJmond en de GGD Kennemerland, en in afstemming met de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Economische Zaken en Klimaat (EZK). Het Programma Tata Steel 2024-2030 is in januari 2024 vastgesteld.

Bijgevoegd vindt u de voortgangsrapportage van het programma. Deze voortgangsrapportage beschrijft de voortgang op het niveau van individueel geformuleerde acties, over de volle breedte van het programma. Op vrijwel alle acties in de vier hoofdstukken ('sporen') van het programma is goede voortgang geboekt. Het programma als geheel ligt daarmee op schema. Per spoor lichten wij de belangrijkste punten toe.

Spoor 1: Monitoring en Onderzoek

Inmiddels zijn we een aantal jaren op weg met het Programma Tata Steel, dat oorspronkelijk in 2020 is gelanceerd en begin 2024 is geactualiseerd. Het is belangrijk om een samenhangende monitoring vorm te geven, om inzichtelijk te maken of onze inspanningen (acties) vanuit het programma het beoogde doel dichterbij brengen: een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzamer Tata Steel. Daarom werken wij voortvarend verder aan een toegankelijk monitoringsdashboard. Een eerste concept is besproken met de Expertgroep Gezondheid IJmond en een volgende versie zal worden voorgelegd aan omwonenden om te toetsen of het dashboard onder meer begrijpelijk en volledig is.

In een programmatische aanpak is het nodig om continu nieuwsgierig te zijn naar nieuwe inzichten uit onderzoek en waar relevant het beleid en de uitvoering van beleid daarop aan te scherpen. Een voorbeeld daarvan is het rapport van het RIVM uit 2023 'De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving'¹. Dit rapport heeft ons inzicht vergroot over waar de meeste gezondheidswinst in de IJmond te behalen is in relatie tot de uitstoot van Tata Steel. Het rapport is daarmee fundamenteel gebleken om verschillende acties uit het programma aan te scherpen. Bijvoorbeeld om de VTH-aanpak en onze inzet voor de maatwerkafspraken nog scherper te kunnen richten op het realiseren van een gezondere IJmond. Een ander onderzoek dat heeft geholpen is het onderzoek naar het geluidzonebeheermodel uit april 2024, dat vervolgacties teweeg heeft gebracht om geluidhinder aan te pakken. De pilot grofstofmonitoring,

¹ <https://www.rivm.nl/publicaties/bijdrage-van-tata-steel-nederland-aan-gezondheidsrisicos-van-omwonenden-en-kwaliteit>

als mogelijk alternatieve methode voor het monitoren van depositie in de omgeving, is minder succesvol dan gehoopt en wordt vroegtijdig beëindigd. Met het RIVM verkennen we hoe we de methodiek en de bronduiding van het bestaande periodieke depositieonderzoek, waarover we u in april 2025 informeerden, kunnen aanscherpen.

Spoor 2: Versterken VTH en verbeteren wet- en regelgeving

Scherpe vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn effectieve instrumenten om, indien nodig, maatregelen van bedrijven zoals Tata Steel te kunnen afdwingen en zo emissiereductie te realiseren. Daarom is door de provincie Noord-Holland sinds 2020 flink geïnvesteerd in het versterken en intensiveren van de VTH bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG) richting Tata Steel. De OD NZKG geeft uitvoering aan een eigen uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel als onderdeel van spoor 2 van het Programma Tata Steel. Een actualisatie van dit programma is in april 2025 vastgesteld door de OD NZKG.

Het uitvoeringsprogramma beschrijft de activiteiten die de OD NZKG met betrekking tot Tata Steel IJmuiden uitvoert in de periode 2025-2026. In dit plan zijn de beleidsdoelen van het bevoegd gezag (de provincie) in kaart gebracht en is aangegeven aan welke strategische en operationele doelen (resultaten) de OD NZKG een bijdrage gaat leveren in de periode 2025-2026, met inachtneming van de rol die de OD NZKG als toezichthouder en vergunningverlener speelt in het VTH-stelsel. Denk daarbij aan het uitvoeren van inspecties bij installaties van Tata Steel, metingen naar emissies en het verlenen van vergunningen. Het uitvoeringsprogramma zelf is vanwege de inhoud toezichtsvertrouwelijk (het bevat operationele informatie).

Het uitvoeren van de VTH-taken gebeurt altijd binnen het relevante wettelijke kader en daar lopen we tegen grenzen aan. Daarom blijven we ons ook inzetten voor verbetering van wet- en regelgeving. In reactie op het OvV rapport Industrie & Omwonenden heeft het ministerie van IenW een 'Actieagenda Industrie & Omwonenden' opgetuigd. De provincie, IJmondgemeenten, OD NZKG en GGD Kennemerland participeren in verschillende actielijnen uit de actieagenda om via deze weg gezamenlijk te werken aan betere wet- en regelgeving. Ook participeert de OD NZKG in Europees verband in de herziening van de Europese BREF (referentiedocument voor beste beschikbare technieken) IJzer en Staalproductie, zodat op termijn de actuele stand van best beschikbare technieken (BBT) wordt geborgd in de BBT-conclusies behorende bij de BREF en verankerd in het wettelijk kader.

Spoor 3: Een schonere IJmond door verduurzaming van de staalproductie

Tata Steel heeft de ambitie uitgesproken voor een route naar CO₂-vrije staalproductie in 2045, waarbij groen staal wordt gemaakt met behulp van groene waterstof in plaats van kolen. Als eerste stap in deze route is in maart 2023 gestart met de projectprocedure voor het project Heracless-Groen Staal. Wij vinden het Heracless-Groen Staal-project belangrijk omdat het moet leiden tot een gezondere leefomgeving in de IJmond door reductie van emissies die afkomstig zijn door de inzet van kolen.

Vanuit haar rol als bevoegd gezag draagt de provincie bij aan de verduurzamingsplannen van Tata Steel om de impact op de leefomgeving, het milieu en het klimaat verder terug te dringen. In juni 2024 adviseerde de provincie aan Tata Steel hoe een gezondere leefomgeving een centrale plek moet krijgen in het milieueffectrapport (MER) voor Heracless-Groen Staal. De zienswijze van de IJmondgemeenten op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (kaders voor de MER) Groen Staal-plannen Tata Steel vormde input hiervoor, net als de eerder genoemde RIVM-studie uit 2023, adviezen van de Expertgroep Gezondheid IJmond en het advies van de commissie mer.

Een goede MER van Tata Steel is essentieel, omdat dit noodzakelijk is voor een zorgvuldige en soepele besluitvorming over het projectbesluit en de vergunningverlening, en om een gezondere leefomgeving voor de IJmond daarin volwaardig mee te kunnen nemen.

Het Rijk zet via de maatwerkaanpak in op extra bovenwettelijke milieumaatregelen bij Tata Steel. Maatregelen die bijdragen aan een merkbare en meetbare verbetering van de directe leefomgeving door het verminderen van emissies. In april 2024 is door het vorige kabinet het onderhandelingsmandaat voor een maatwerkafpraak met Tata Steel Nederland vastgesteld. In een recente kamerbrief over de voortgang van de maatwerkonderhandelingen met Tata Steel laat het kabinet weten dat de hoofddoelen van de (beoogde) maatwerkafpraak zijn het zo snel mogelijk realiseren van bovenwettelijke gezondheidsverbetering in de directe leefomgeving en versnelde verduurzaming.

De IJmondgemeenten hopen dat de lopende onderhandelingen tussen het Rijk en Tata Steel over het maken van maatwerkafspraken nu snel leiden tot concrete resultaten. De aangekondigde reorganisatie bij Tata Steel, om te zorgen dat het bedrijf financieel gezond is en blijft om te kunnen investeren in een toekomst met een groene en schonere staalindustrie, maakt de noodzaak tot snelle afspraken alleen maar groter.

Spoor 4: Omgeving en communicatie

Het vierde spoor van het programma zet in op verbetering in onze communicatie en dialoog met de omgeving. Want juist de bredere maatschappelijke betrokkenheid van omwonenden heeft ertoe geleid dat er bij overheden meer aandacht is voor gezondheid. Ook het participatietraject van Tata Steel in het project Heracleus-Groen Staal laat zien dat de betrokkenheid van de omgeving waardevolle inzichten oplevert voor de uitwerking van plannen.

Er is een plan van aanpak voor een Omgevingsoverleg Industrie en Gezondheid opgesteld. De IJmondgemeenten, provincie en het ministerie van IenW trekken hierin gezamenlijk op. De start van het omgevingsoverleg is voorzien in de loop van 2025. Daarnaast lopen er verschillende initiatieven voor een betere en toegankelijke informatievoorziening, zoals het eerdergenoemde monitoringsdashboard en een doorverwijzingswebpagina naar informatie over Tata Steel. De OD NZKG werkt aan meer actieve openbaarmaking van documenten uit het Tata Steel-dossier en het verbeteren van de terugkoppeling na meldingen van bewoners bij de OD NZKG.

Tot slot

Als gezamenlijke overheden blijven wij ons langs de vier sporen van het Programma Tata Steel de komende jaren inspannen voor een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel. Wij blijven u jaarlijks informeren aan de hand van een voortgangsrapportage, en uiteraard tussentijds wanneer ontwikkelingen op het Tata Steel-dossier daar aanleiding toe geven.

Bijlage

- Voortgangsrapportage Programma Tata Steel 2024-2030: Een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzamer Tata Steel (D/2025/722990)